

2004. aasta üritused

27. märts	EKLVL aastakoosolek Tallinna Kurtide Koolis
aprill	konverents "Kurtus ja geneetika" Tartus
mai	õppepäev audiitiv-verbaalsest õpetusest
1.–2. mai	talgud Rummusaares
14.–22. juuni	lastelaager Rummusaares
2.–4. juuli	perelaager Karepal
12.–19. juuli	Rahvusvaheline kurtide noorte laager SignaEuropa III Pärnus
23.–25. juuli	CI laste seltsi suvepäevad Rummusaares
26. juuli – 1. august	Fepeda kokkutulek ja rahvusvaheline pere- laager Rootsisis Örebro
2.–13. august	keelelaager Rummusaares

Lisaks:

- Seminar tavakoolis õppivatele kuulmispuudega laste vanematele ning nende õpetajatele
- Seminar Ida-Virumaal (sotsiaaltoetused, abivahendid, EKLVL tegevus jm)
- Viipekeeles kursused

*EKLVL volikogu
soovib kõigile
kauneid jõulupühi
ja õnnelikku
uut aastat!*

Ka lapsele võib tellida viipekeeletõlgi

Olen pikka aega töötanud Tallinna Kurtide Kooli kuulmispuudega lastega. Kui oma lapsega koduseks jäin, läksin Eesti Viipekeeles Tõlkide Ühingu korraldatud tõlgikoolitusele. Koolituse kirjaliku lõputöö teema oli mul samuti lastega seotud: „Tõlkimine lastele”. Laste all pidasin silmas kuni 12aastaseid lapsi.

Kui hakkasin uurima, kui palju meie lapsed viipekeeletõlki kasutavad, selgus, et seda tehakse väga vähe. Tallinna viipekeeles tõlkekeskuse klientide hulgas oli 2000.–2002. a lapsi 1,5–4,5% ehk aasta jooksul 4–12 last. 2001. a oli tõlketellimusi lastele 108 tundi, 2002. a ainult 25 tundi. Noorim tõlkekeskuse klient on seni olnud 8aastane. Lasteaiaaeglastele ja noorematele ei ole tõlki tellitud. Enamasti tellivad lapsele tõlgi vanemad. Kas aga kõik vanemad teavad, et nad saaksid oma lapsele viipekeeletõlgi tellida?

Sain tutvuda 2000. aastal lastevanemate liidus läbiviidud küsitlusega. Küsimustik oli FEPEDA koostatud ja puudutas erinevaid teemasid, millega kuulmispuudega lapsega/lastega pere kokku puutub. Mina noppisin välja tõlketeenusega seotud küsimused-vastused. Küsitlus oli suunatud kõigile EKLVL liikmetele, kuni 12-aastaseid ja vanemaid lapsi ei eristatud. Seega ta andis pildi vanemate suhtumisest üleüldisemalt.

27% vastanutest ütles, et tema laps saab koolis kasutada viipekeeletõlki, 73% ei vastanud sellele küsimusele – järelikult nende lapsed koolis viipekeeletõlki ei kasuta. Väljaspool kooli, tõenäoliselt just tõlkekeskuse kaudu, on viipekeeletõlki kasutanud samuti 27% lastest, kuid enamuse vastuste juures oli mäрге: harva. 73% lapsi ei ole viipekeeletõlki kasutanud ka väljaspool kooli.

Ühes küsimuses paluti vanematel valida 15 teema hulgast 3 tähtsaimat. Kõige olulisemaks pidasid vanemad loomulikult lastele võimalikult head haridust. Tähtsusel teisel kohal oli soov, et lastel oleksid paremad võimalused töökoha leidmisel. Kolmas oli „rohkem spetsiaalselt kurtidele subtiitreid ja viipekeeles tõlget televisioonis”. Kahjuks oli soov „rohkem tõlget viipekeelde, viipekeelse tõlke teenust” pingereas alles 12.–13. kohal. Küsimustiku põhjal ei tulnud välja, kas vanemad, kes tõlketeenust tähtsaks pidasid, olid ise kurdid või kuuljad inimesed.

Kuulmispuudega lapse vanematel on vaja lahendada palju probleeme ja on võimalik, et nad ei tule selle peale, et kasutada viipekeelse tõlke teenust juba väikeste laste jaoks. Ometi ei ole viipekeeletõlgi tellimisel seatud vanusepiirangut ning perel pole vaja selle teenuse eest ka maksta, sest teenust rahastavad kohalikud omavalitsused.

Miks võiks lapsele viipekeeletõlki tellida? Aga meie lapsed on ju tavalised lapsed, kes lihtsalt ei kuule. Neil on õigus võtta osa kõigest sellest, millest nende kuuljad eakaaslased osa saavad. Neil peavad olema võrdsed võimalused teiste lastega koos mängida, õppida ja kasvada. Ja loomulikult ka saada informatsiooni nende ümber toimiva kohta – kuuljatel lastel ju on see võimalus ju olemas.

Ei tohi unustada (ükskõik kas me sellega nõustume või mitte), et kurdid lapsed on kurtide kogukonna liikmed. Kuuljatel pereliikmetel on raske või isegi võimatu anda kurdile lapsele edasi teadmisi kurdile kõige loomulikust keelest – viipekeelest, kurtide kultuurist ja muust tähtsast, mis aitab kaasa lapse minapildi ja identiteeditunde tekkimisele. Samas tahavad kuuljad vanemad ju väga, et laps saaks tuttavaks kuuljate kultuuriga. Viipekeeletõlk kui mõlema keele ja kultuuri asjatundja saab siin suurt abi anda. Viipekeeletõlk on lapse jaoks keelemudeliks, kellelt õppida viipekeelt. Iga tõlkesituatsioon on lapsele ühtlasi keeleõppesituatsioon. Ja samas vahendab tõlk lapsele seda, mis kuuljatele ja kuuljate kultuurile omane.

Osa vanemaid oskab viipekeelt piisavalt hästi, et ise tõlkimisega hakkama saada. Ent on küllalt situatsioone, kus on vaja olla just lapsevanem. Näiteks arsti juures käies. Püüdes lapsele tõlkida, on samal ajal raske meelde jätta arsti nõuandeid või juhiseid. Vahel ajab arsti jutt aga nii ärevile, et kõik muu ununeb. Siis ongi hea, kui ema saab olla lihtsalt ema ja keegi teine kannab hoolt tõlkimise eest. Soome viipekeeletõlgi Pirkko Mikkose noorim klient on olnud 8-kuune. Ta oli samuti vanematega arsti vastuvõtul. Kuuljad lapsed ju kuulevad arsti vastuvõtul kõike, mida räägitakse, olgu nad nii väikesed või suured kui tahes. Kuulja lapse puhul ei mõtle keegi, kas lapsel on kõigest kuuldist ka kasu.

Ja kui lapse viipekeeleoskus on teie omaga võrreldes juba kaugemale edenenu, siis aitab aeg-ajalt tõlgi vahendusel suhtlemine ka lapse arengust paremat pilti saada.

Millistes situatsioonides tõlki kasutatakse? Kõige rohkem kasutatakse tõlki erinevates igapäevase elu olukordades: suguvõsa- ja pereüritustel; meditsiinilised nõustamised ja arsti juures käimised, kuulmiskontroll ja isegi kõneravitunnid; lasteaias ja koolis erinevad õppetunnid, üritused ja tegevused. Vaba-aja tõlked on seotud erinevate harrastuste ja kultuuriga. Soomes näiteks harrastavad kurdid lapsed tõlgi vahendusel tennist, saalibändit, võimlemist, tantsimist, rahvatantsu, diskotantsu, karated, ratsutamist, ujumist, uisutamist, jalgpalli. Paljud lapsed osalevad skaudiliikumises, kunsti- ja muusikaringides, laste- ja kooli pidudel, teatrietendustel jms.

Seda loetelu võite teie ise edaspidi tõlki tellides veelgi pikendada.

Kuidas tõlki tellida?

Tuleb võtta ühendust elukohale lähima tõlkekeskuse koordinaatoriga.

Tallinnas

Nõmme tee 2
Tel 655 2509
Faks 655 2510
GSM 051 47 822
E-mail: liivi@ead.ee
Koordinaator: Liivi Hollman

Tartus

Suur-Kaar 56a
Tel 07 483 141
GSM 056 255 055
Koordinaator: Helle Sass

Pärnus

Lubja 48a
Tel/faks 044 33 671
GSM 051 29 962
Koordinaator: Anne Nisumaa

Kuressaares

Kohtu 13
Tel/faks 045 54 145
Koordinaator: Heldur Kukk

Koordinaatorile on vaja teatada tellimuse aeg, koht, teema, arvatav kestus. Hea on tellimus esitada varakult. Teie käest küsitakse elukohta ja lapse (tõlketeenuse kliendi) isikukoodi. Paljudel valdadel ja linnadel on juba tõlkekeskustega sõlmitud lepingud tõlketeenuse eest tasumise kohta. Kui selgub, et teie elukoha ja sellele lähima tõlkekeskuse vahel sellist lepingut veel sõlmitud pole, siis tuleb teil kohalikule sotsiaaltöötajale esitada avaldus, et teie laps on kuulmispuudega ja soovib kasutada viipekeeletõlki. Edasise lahendavad kohalik omavalitsus ja tõlkekeskus juba omavahel.

Et tõlkesituatsioon sujuks hästi, võiks laps tõlgiga kas eelnevalt või vahetult enne tõlkesituatsiooni jõuda tuttavaks saada. Oleks hea, kui varuksite selle jaoks aega. Ka tõlk saab siis ettekujutuse lapse keeleoskusest, mis aitab tal tõlkesituatsioonis sobivaid viipeid kasutada. Tõlgikasutamist meil ei õpetata, iga tõlkesituatsioon on ka tõlgi kasutamise õppetund. Eelneva tutvumise käigus saab tõlk anda vajalikud selgitused nii teile kui lapsele.

Tuletan meelde, et tõlketeenuse eest tasub kohalik omavalitsus ja tõlketeenuse kasutajatele ei ole kehtestatud vanusepiiranguid. Lapsed on väärt saada võimalikult palju informatsiooni selle kohta, mis nende ümber toimub.

Soovitan viipekeeletõlgi tellimist kaaluda ka vanematel, kelle vaegkuuljad lapsed käivad kuuljate lasteaedades ja koolides. Viipekeele õppimine ja kasutamine on vaegkuuljale sama kerge ja omane kui kurdile. Paljud vaegkuuljad soovivad suhelda viipekeeles. Kui nad ei saa seda teha lapsena, õpivad nad viipekeeles suhtlema hiljem. Viipekeeletõlgi vahendusel saavad nad kokku puutuda viipekeelega, kui neil muidu seda võimalust ei ole. Nende minapildi ja enesetunnetuse kujunemisele on see tähtis ja võimaldab neil ka oma suhtlusringi laiendada. Tehke neile see kingitus, see on lapsele rikkuseks.

Hedi Saul

*Puuetega inimeste aastale
pühendatud presidendi
vastuvõtul Kadriorus. Pildil
Epp Müil, sotsiaalminister
Marko Pomerants, Toomas
Sepp ja Airi Püss*

EKLVL volikogus

Lühiülevaade viimase EKLVL volikogu koosseisu arutlustemadest

1. Ülevaade suvistest laste- ja perelaagritest
2. EKLVL finantsseis
Sõlmitud või ettevalmistusjärgus on mitmed sponsorlepingud: AS Siemens, EMT, Alexela, Elion, Eesti Energia. Lions' Club Tallinn Kristiine on paigaldanud mitmesse kaubanduskeskusse rahapallid, mille tulu EKLVL saab kasutada. EKLVL saab projektide kaudu toetust ka Eesti Puuetega Inimeste Kojalt (EPIK).
3. Rummusaare puhkekeskuse edasiarendamine. Selle aasta suuremateks töödeks olid kõõgi renoveerimine peamajas ning grillikoja ehitus õuel. Terve rida pakiliisi töid aga on veel ees: pesuruumi põrandate remont, sanremont ruumides, võrkaia paigaldamine ümber territooriumi, välibasseini katte paigaldus jm.
4. Plaanid 2003/2004 tegevusaastaks:
  - Laagrid (vt kalenderplaanist)
  - Viipekeele koolitus
  - Aprillis 2004 konverents kurtuse ja geneetika seostest
  - Muu koolitus (auditiiv-verbaalne õpetus, sotsiaaltoetused, akustika jm)
  - Projektide koostamine ja erinevate rahastusallikate leidmine, moodustati vastav tööruhm (Epp Müil, Allan Tooming, Jaan Eilart, Marika Sepp, Ene Jõeveer)
  - Infomaterjalide koostamine ja väljaandmine
5. Veebilehe uuendamine, infolehtede tõlkimine

Uuendusi viib tehniliselt veebilehel sisse Allan Tooming.

Selge vajadus infoleht koostada kakskeelsena: nii eesti kui vene keeles.

6. Kuulmisrehabilitatsiooni ümarlaua tegevus.
Moodustatud 4 tööruhma (haridus, viipekeel, olme, meditsiin), mille koondettepanekud on tegevuskava väljatöötamise aluseks.
7. Viipekeel
  - 7.1 Kursused toimusid Tallinna Kurtide kooli juures ajavahemikul 15. okt – 30. nov kogumahuga 144 tundi.
  - 7.2 Viipekeele seadustamise hetkeseis
Teema tõstatatakse kuulmispuuetega inimestega tegelevate organisatsioonide ümarlauas.
8. Tehnilised abivahendid
Videotelefonid (AS Siemensi annetuse) Tartu Hiie Kooli ja Tallinna Kurtide Kooli. Äratuskellade tellimine jätkub – aasta lõpus tellitakse uus partii kellasad. Kasutatud arvutid: ootel hetkel 30 inimest, praegu arvuteid pole, uue koguse saabudes jätkame jagamist.
9. Ülevaade kooliaasta algusest
Vt Kes kuhu õppima asus lk 5.
10. Ülevaade suvistest üritustest
  - Kurtide kergejõustiku EM Tallinnas 13.–19. juuli;
  - Kakskeelsuse seminar Rootsis Örebro 8.–11. maini;
  - Puuetega inimeste organisatsioonide ümarlaud Riigikogus 27. augustil;
  - 28. augustil puuetega inimeste aastale pühendatud presidendi vastuvõtul Kadriorus osalesid Airi Püss, Toomas Sepp ja Epp Müil.

Tallinna Linnavolikogu 13. novembri 2003 määrus nr 57

Määrus jõustub 1. märtsil 2004.

Kehtestada tasuta sõidu õigus:

- eelkooliealistele lastele;
- puudega lastele;
- sügava puudega 16-aastastele ja vanematele isikutele;
- 65-aastastele ja vanematele sõitjatele;
- hoolekandeesutustes viibivatele lastele;
- vanemliku hoolitsuseta jäetud lastele;
- kolme- ja enamalapselise pere lastele;
- puudega lapse saatjale;
- sügava puudega isiku saatjale;
- kuni kolmeaastase väikelapsega sõitjale;

Kehtestada sõidusoodustused:

- õpilastele ja üliõpilastele statsionaarses õppes;
- pensionäridele;
- raske või keskmise puudega 16-aastastele või vanematele isikutele;
- kolme ja enama lapse vanematele;
- Tallinna linna elanikele.

Sõitja peab tõendama sõidusoodustuse kasutamise õigust vastava dokumendiga.

- puudega lastel – vaegurluse ekspertiisi komisjoni (VEK) otsus koos isikutunnistuse, sünnitunnistuse või õpilaspiletiga;
- sügava puudega 16-aastastel ja vanematel isikutel – VEK otsus koos isikut tõendava dokumendiga;

- 65-aastastel ja vanematel sõitjatel – isikut tõendav dokument või pensionitunnistus;
- hoolekandeesutustes viibivatele lastel – vastava asutuse tõend;
- vanemliku hoolitsuseta jäetud lastel – linnaosa valitsuse sotsiaalhoolekande osakonna tõend;
- kolme ja enamalapselise pere lastel – linnaosa valitsuse sotsiaalhoolekande osakonna tõend;
- õpilastel ja üliõpilastel statsionaarses õppes – õpilas- või üliõpilaspilet;
- pensionäridel – pensionitunnistus;
- raske või keskmise puudega 16-aastastel ja vanematel isikutel – VEK otsus koos isikut tõendava dokumendiga;
- kolme ja enama lapse vanematel – linnaosa valitsuse sotsiaalhoolekande osakonna tõend;
- Tallinna elanikel – isikutunnistus (ID-kaart); kuni 15-aastastel õpilastel – õpilaspilet. Tallinlase soodustust saab kasutada ainult e-sõidukaardi kaudu.

Enne 1. märtsi 2004 ostetud sõidu- ja ühiskaardid kehtivad neile märgitud tähtaja lõpuni.

Kellel on õigus tasuta sõidule, kehtib see ka ekspressbussis ja mittetallinlastele.

Kellel on sõidusoodustusele õigus, peab ekspressis sõites augustama ühe soodustalongi 5 EEK lisaks.

Elion toetab kurte lapsi

26. septembril kirjutasid Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liidu (EKLVL) president Toomas Sepp ja Elion Ettevõtte ASI juhatuse esimees Valdo Kalm alla järjekordsele koostöölepingule kurtide laste toetamiseks.

Lepingu kohaselt toetab Elion Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liitu 2003. ja 2004. aastal 50 000 krooniga. Elion on juba mitu aastat olnud EKLVLi suursponsoriks, toetades liidu poolt korraldatud pere- ja lastelaagreid, noorte huvitegevust ning koolitusi kuulmispuuetega laste peredele.

Vibreerivad kellad

Saabusid vibreerivad äratuskellad. Kõigil, kes viimase aasta jooksul on kella tellimuse esitanud, palun ühendust võtta Airi Püssiga EKLVLst. Soodushind on 175 EEK, täishind 700 EEK.

Soodushinnaga saavad kella osta kõik EKLVL liikmed. Peres, kus kasvab üks kuulmispuudega laps, saavad osta ühe kella, kus rohkem kuulmispuudega inimesi, need saavad soodushinnaga osta kaks kella.

700 krooni eest võivad vibreeriva äratuskella osta kõik soovijad.

Sõidupiletite hinnad Tallinna ühtse piletisüsteemi ühistranspordi liinidel

Nimetus	Hind (krooni)	
I Talongid		
	Eelmüügist	Ühissõidukist
Sõidutalong	10	15
Ekspressalong	15	20
Soodus- ehk lisatalong	5	5
Talongiraamat (10 sõidutalongi)	70	
II Sõidukaardid		
	Tallinlasele	Mittetallinlasele
90 päeva kaart	490	875
90 päeva ekspresskaart	680	1225
30 päeva kaart	200	350
30 päeva ekspresskaart	270	490
30 päevajuuniorkaart (õpilased, üliõpilased päevaõppes)	75	165
30 päeva juuniorekspresskaart	150	325
30 päeva seniorkaart (pensionärid)	75	165
30 päeva sooduskaart	75	165
III Ühiskaardid (Tallinna transport+elektriraudtee)		
I tsooni ühiskaart	340	485
I tsooni soodusühiskaart	225	310
II tsooni ühiskaart	375	520
II tsooni soodusühiskaart	255	340
III tsooni ühiskaart	470	615
III tsooni soodusühiskaart	350	435
IV tsooni ühiskaart	485	625
IV tsooni soodusühiskaart	365	450

Uued viipekeele tõlgid atesteeritud

29. novembril 2003. a täienesid atesteeritud tõlkide read kuue tõlgi võrra. Viipekeele tõlgi III järk omistati Eesti Kurtide Liidu Atesteerimiskomisjoni poolt järgmistele inimestele:

Tiina Tuul	Tartu
Egle Püvi	Tartu
Piret Kõiva	Tallinn
Küllli Terras	Tallinn
Hedi Saul	Tallinn
Airi Püss	Tallinn

Kes kuhu õppima asus

Kurtidest noortest asusid eriala õppima:

- Siim Kaunissaar – Kõrgem Tehnika-kool, arhitektuur, projekteerimine;
- Katrin Kuusk, Liis Laidra, Maris Kaasik – Tallinna Teeninduskool, pagar-kondiiter;
- Ludmilla Mikson, Veronika Koor, Vitali Skalozub, Oliver Sütt – Astangu Kutserehabilitatsioonikeskus (toimetulek, ettevalmistus);
- Taivo Poolma, Eduard Anari – Tööturu Ameti 6kuulistel kursustel;
- Jelena Bolšedonova, Oksana Ljubimova – Soome Rahvakoolis, et ette valmistada Turu Ametikoolis õppimiseks;
- Merlin Süvari – Stockholmi Rahvakool, infotehnoloogia.

Õpingud ajutiselt katkestanud:

- Triin Jõeveer – Tallinna Pedagoogikaülikool;
- Kerli Kurm – Astangu Kutserehabilitatsioonikeskus;
- Argo Purv – Tallinna Tehnikaülikool.

Õpingud lõpetanud:

- Marko Allik, Martin Mäe, Ivo Kaunissaar – lõpetasid Astangu Kutserehabilitatsioonikeskuses tiseri eriala.

K u t s e

Olete oodatud
Eesti Kuulmispuuetega Laste Vanemate Liidu

aastakoosolekule

laupäeval, 27. märtsil 2004. aastal kell 11.00–14.00
Tallinnas Ehte 7
Tallinna Kurtide Kooli saalis
(buss 40 ja 33, troll 9, peatus Nisu).

Suvistest laagritest

Lastele korraldasime sel aastal Rummusaares kaks laagrit: 9päevane puhkelaager juulis, kus sai lustida ja puhata 42 last ning 12päevane keeelaager, mille 45 osalejal oli võimalus täiendada oma eesti viipekeele oskusi. Tagasiside laagrite kohta on olnud positiivne ja ikka on leidunud vanemaid, kes sooviksid oma lastele suvel rohkemgi aktiivset puhkamisvõimalust. Tänuväärseks peetakse keeelaagris täidetud päevikut, mis annab hea ülevaate selle kohta, millega lapsed on laagriajal tegelenud ning mida omandanud.

Noortelaagris Itaalias osales 10 eesti noort koos kahe saatjaga (Egle Püvi, Eneli Friedenthal). Tegemist oli teise suurejoonelise kurtide noorte üritusega koondnimetusega SignaEuropa. Osalejaid oli lisaks Eestile veel Itaaliast, Hispaaniast ja Bulgaariast. Eelmisel aastal toimus esimene sellelaadne laager Hispaanias ning 2005. a lubas laagri korraldada Bulgaaria. Järgmisel suvel on laagri korraldamise järg Eesti käes. Praeguste kavade järgi peetakse SignaEuropa Eesti osalaager 12.–17. juulil Pärnus. Ootame kokku kuuekümne noore osavõttu.

Noortelaagris Soomes Pieksemäel osales 6 last koos saatjaga (Küllli Terras). Laager korraldati Pieksemäe

Bovalius ametikooli ja Soome KLVV koostöös.

Selleaastases perelaagris Rummusaares osales 35 inimest, mis on harjumatu väike arv võrreldes viimaste aastate pereürituste menuga. Kindlasti mõjutas osavõtuaktiivsust saabuv Kurtide Kegrejõustiku MM, millega paljud pered seotud olid. Ometi oli hoogne ja meeldejääv laager. 2004. aasta perelaager on planeeritud 2.-4. juuliks põhjarannikule Karepale.

Aasta tagasi ellu kutsutud Implantaadilaste seltsi suvepäevad said juuli lõpus samuti teoks samuti Rummusaares, osales 32 täiskasvanut ja 25 last. Kohal olid nii senised implantaadikasutajad kui ka need, kellel operatsioon alles ees. Peredele jagasid teadmisi audioloog, psühholoog, programmeerija, sotsiaaltöötaja. Teemadeks lapse arengu etapid, protsessori hooldus ja liseseadmed, põnevad õppematerjalid, implantaadilapse keele ja kõne arendamine. Lisaks muidugi kõik muu, mis Rummusaare suvepäevade juurde kuulub: sportlikud võistlused, suurepärased trallitamisvõimalused lastele, saun, grilliõhtud vastvalminud mõnuses grillikojas ja jutt, mis kuidagi lõppeda ei tahtnud. 2004. a suvepäevad peame taas Rummusaares 23.–25. juulini.

*Sportlaste kohtumine
sotsiaalminister
Marko Pomerantsiga*

EKLVL

Ehte 7, Tallinn 10318

tel/faks (0) 6008 552
GSM 052 01 428

e-post: eklvl@eklv.ee

www.eklv.ee

arveldusarve Hansapangas 22 100 111 5854

Infoleht

Toimetus: Airi Püss, Külli Terras, Epp Müil

